

Grundläggande granskning av Driftnämnden Psykiatri

Region Halland

Mars 2024

*Anna Olsson Lindén
Pariya Baker Zell*

Innehållsförteckning

Inledning	03
Sammanfattande bedömning med rekommendationer	04
Granskningsresultat	05
- Planering och styrning	05
- Uppföljning	09
- Måluppfyllelse	12
- Internkontrollplan	13

Inledning

Bakgrund

Av kommunallagen och god revisionssed följer att revisorerna årligen ska granska alla styrelser och nämnder.

Regionstyrelsen och nämnderna ska förvalta och genomföra verksamheten i enlighet med fullmäktiges uppdrag, lagar och föreskrifter. För att fullgöra uppdraget måste respektive organ bygga upp system och rutiner för styrning, uppföljning, kontroll och rapportering samt säkerställa att dessa rutiner tillämpas på avsett sätt. En bristfällig styrning och kontroll kan riskera att verksamheten inte bedrivs och utvecklas på avsett sätt.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med den översiktliga granskningen är att ge regionens revisorer ett underlag till uttalande i revisionsberättelse.

Följande övergripande revisionsfråga ska besvaras: *Har styrelsens och nämndernas förvaltning skett på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt med tillräcklig intern kontroll?*

För att besvara den övergripande revisionsfrågan omfattar granskningen 25 underliggande revisionsfrågor som rör styrning, kontroll, åtgärder, måluppfyllelse för verksamheten och måluppfyllelse för ekonomin. Dessa presenteras i rapporten.

Revisionskriterier

Revisionskriterier i granskningen utgörs främst av *kommunallagen 6:6* och följsamhet till fullmäktiges uppdrag i form av *Mål och budget 2023*. Ytterligare revisionskriterier är direktiv för styrning och uppföljning som fastställts av regionstyrelsen genom *Riktlinjer för planering och uppföljning (2019)* samt riktlinjer för intern kontroll som fastställts av regionfullmäktige genom *Reglemente Intern kontroll (2020, reviderat 2022)*. I enlighet med reglementet för intern kontroll har tjänsteorganisationen, regionkontoret, tagit fram tillhörande anvisningar. De av regionfullmäktige antagna *Reglemente för regionstyrelsen och driftnämnder (2022)* utgör grund för nämndernas och styrelsens ansvarsområden och uppgifter för år 2023.

Metod och avgränsning

Den översiktliga granskningen har skett genom dokumentanalys av verksamhetsplan, riskanalys, internkontrollplan och uppföljningsrapporter, genomgång av nämndens samtliga protokoll för revisionsåret samt intervjuer med representanter från verksamheten. I tid avgränsas granskningen i huvudsak till år 2023.

Respektive granskningsområde bedöms med hjälp av signalsystem: grön (tillräckligt), gult (delvis tillräckligt), rött (otillräckligt) och grå (ej bedömningsbart).

Sammanfattande bedömning

Granskningsområde	Revisionell bedömning	Kommentar
Ändamålsenlighet <i>Baseras på revisionsfråga 1b, 3d, 4b, 5a, 6a, 7a, 8b, 8e</i>	Grön	Nämndens förvaltning har fullgjorts på ett ändamålsenligt sätt under år 2023. Nämnden har uppnått 16 av 22 verksamhetsmål.
Ekonomiskt tillfredsställande <i>Baseras på revisionsfråga 5b</i>	Röd	Nämndens förvaltning har inte skett på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt under år 2023. Resultat mot driftbudget: -25,3 Mnkr
Intern kontroll <i>Baseras på revisionsfråga 1a, 1c, 2a, 3a-c, 4a, 4c-e, 6b, 7b-c, 8a, 8c-d</i>	Grön	Den interna kontrollen hänförlig till nämndens förvaltning har varit tillräcklig under 2023. Ett par utvecklingsområden har noterats kopplat till målens/nämnduppdragens uppföljningsbarhet samt utformning och uppföljning av internkontrollplan.

Rekommendationer

För att utveckla verksamheten lämnas följande rekommendationer till driftnämnden psykiatri:

- Säkerställ att antagna mål/nämndens uppdrag tydligt kan följas upp
- Vidta åtgärder för att säkerställa en ekonomi i balans och mer träffsäkra prognoser
- Tydliggör kontrollmoment, kontrollmetoder och resultat av kontroller

Granskningsresultat - Planering och styrning

Revisionsfrågor	Bedömning	Kommentar
1. Plan för verksamheten	Grön	Nämnden har antagit en verksamhetsplan för år 2023 vid sammanträdet den 15 december 2022. Verksamhetsplanen anmäldes igen till nämnden den 8 februari 2023. Detta i syfte att konfirmera planen i och med en ny mandatperiod.
b) Är plan för verksamheten upprättad i enlighet med med regionens direktiv?	Grön	<p>Verksamhetsplanen beskriver vad nämnden ska prioritera under kommande år utifrån målstyrning, kvalitetsstyrning och ekonomistyrning.</p> <p>Verksamhetsplanen redogör i huvudsak för verksamhetens uppdrag. Det beskrivs övergripande vilken lagstiftning som omfattar behandling av patienter med svår psykisk ohälsa. Verksamheternas olika målgrupper och organisation beskrivs. Vi noterar att verksamhetens ledningsstruktur inte beskrivs. Vi bedömer det som en mindre avvikelse från regionstyrelsens riktlinje för planering och uppföljning.</p> <p>Vi noterar att uppdragsbeskrivningen är formulerad främst i enlighet med nämndens reglemente från år 2019 inte det reglementet som fullmäktige beslutat om i juni 2022 och som gäller för år 2023. Nämnden kan med fördel utforma beskrivningen av uppdraget i enlighet med det nya reglementet kommande år. Enligt intervjuer innebär den nya reglementet främst ett förtydligande av uppdraget och inga nya uppgifter har tillkommit i praktiken.</p>
c) Är plan för verksamheten heltäckande, dvs. omfattar den nämndens samtliga verksamheter?	Grön	Enligt fullmäktiges reglemente från 2023 ska driftnämnden bedriva psykiatrisk öppen- och slutenvård. I nämndens uppdrag inbegrips akut, planerad samt konsultativ hälso- och sjukvårdsverksamhet som kräver mer specialiserade åtgärder, kompetens eller resurser än vad som kan ges inom närsjukvården eller av den kommunala hälso- och sjukvården. Verksamhetsplanen täcker nämndens huvudsakliga verksamheter.

Granskningsresultat - Planering och styrning

Revisionsfrågor		Bedömning	Kommentar
2. Budget	a) Har nämnden antagit en budget för sin verksamhet?	Grön	Nämnden beslutade om en internbudget för sin verksamhet vid sammanträdet den 15 december 2022. Internbudgeten anmäldes igen till nämnden den 8 februari 2023. Detta i syfte att bekräfta planen i och med en ny mandatperiod.
3. Mål	a) Finns mål formulerade för nämndens verksamhet?	Grön	<p>Av revisionsfrågan ska vi bedöma om nämnden har mål. I <i>Riktlinje för planering och uppföljning</i> som fastställs av regionstyrelsen anges att det finns en tydlig länk mellan vision, övergripande mål, nämndernas mål, verksamheternas syfte och aktiviteter och uppföljning. Driftnämnderna i regionen använder inte begreppet mål på nämnds nivå i sina verksamhetsplaner. Istället har nämnderna fastställt utvecklingsområden eller uppdrag som syftar till att uppnå regionfullmäktiges mål. I vår granskning har vi bedömt utvecklingsområden/uppdrag som likvärdigt med nämndmål, eftersom nämnderna använder dem för att bedöma måluppfyllelse för nämndens verksamhet och dess bidrag till fullmäktiges övergripande mål och fokusområden.</p> <p>Nämnden formulerat uppdrag utifrån fyra av fullmäktiges sju fokusområden. Nämnden har konkretiserat egna uppdrag utifrån 12 av 18 fullmäktigemål som tillhör dessa fyra fokusområden. Fullmäktigemålen, samt området "egna utvecklingsområden", har konkretiserats genom 22 egna "nämndmål", även kallat nämndens uppdrag.</p> <p>Nämnden arbetar därutöver med kvalitetsindikatorer med tillhörande mål/förväntad nivå som en del av sin kvalitetsstyrning. Vissa målnivåer ska vara i nivå med SKR:s krav och andra är utifrån ett kvantitativt målvärde.</p>

Granskningsresultat - Planering och styrning

Revisionsfrågor		Bedömning	Kommentar
3. Mål	b) Finns mål formulerade för nämndens ekonomi?	Grön	Nämnden har angiven budgetram att förhålla sig till. Budgetramen har fastställts av regionfullmäktige den 23 november 2022 genom dess mål och budget för år 2023. Nämnden har antagit budget utifrån tilldelad budgetram.

Granskningsresultat - Planering och styrning

Revisionsfrågor		Bedömning	Kommentar
3. Mål	c) Är målen uppföljningsbara (mätbara)?	Gul	<p>Utifrån granskning av mål/nämndens uppdrag noteras att inga indikatorer fastställts i verksamhetsplanen. Målformuleringarna är kvalitativa och omfattar skrivningar såsom att <i>“Vuxenpsykiatri ska fortsätta arbeta utifrån sin strategi Rätt vård i rätt tid.”</i> och <i>“...stärka krisledningens kapacitet och förmåga...”</i></p> <p>Av intervju anges att uppföljningen av mål/uppdrag kan vara utmanande då formuleringen från fullmäktige är bred och svår att konkretisera till mätbara mål för deras verksamhet.</p>
	d) Är målen upprättade i enlighet med fullmäktiges direktiv?	Gul	<p>I nämndens verksamhetsplan berörs 4 av fullmäktiges 7 fokusområden. Fokusområdena är nedbrutna i fullmäktigemål. Nämnden har därefter inkluderat 12 av fullmäktiges totala 25 mål.</p> <p>Vid intervjuer framgår att nämnden/verksamheten får ett urval av fullmäktigemål tilldelade sig i verksamhetssystemet Stratsys. En fördelning av mål har därmed skett inom tjänsteorganisationen.</p> <p>Revisionsfrågan bedöms, liksom tidigare år, utifrån att fullmäktige likställt samtliga fokusområden och mål för samtliga nämnder i Mål och budget 2023. Vi har förståelse för att nämnden har gjort avvägningen att vissa mål faller utanför deras grunduppdrag och därmed inte är direkt relevanta för nämnden. Samtidigt saknas en tydlig koppling mellan urvalet och fullmäktiges direktiv. En uttrycklig fördelning av mål från fullmäktige till specifika nämnder har skett i Mål och budget 2024, vilket är en positiv utveckling.</p>

Granskningsresultat - Uppföljning

Revisionsfrågor		Bedömning	Kommentar
4. Rapportering och åtgärder	a) Har nämnden upprättat direktiv/ instruktion för rapportering?	Grön	<p>Nämnden omfattas av regiongemensamma riktlinjer för planering och uppföljning som fastställts av regionstyrelsen år 2019. Nämnden omfattas även av instruktion för uppföljning i fullmäktiges mål- och budgetdokument för 2023.</p> <p>Av dessa direktiv framgår att rapportering till fullmäktige ska ske genom uppföljningsrapport 1, uppföljningsrapport 2 samt årsredovisning. Utöver detta görs mindre omfattande månadsrapporter under några gånger om året. Presidierna i driftsnämnderna ska också träffa regionstyrelsen för en dialog utifrån verksamhets- och ekonomisk uppföljning.</p> <p>I nämndens verksamhetsplan anges att nämnden följer upp verksamhetsplanen genom uppföljningsrapporter och årsredovisning.</p>
	b) Sker rapportering i enlighet med direktiv?	Grön	<p>Nämnden har tagit del av uppföljningsrapport 1 vid sammanträdet den 31 maj 2023, uppföljningsrapport 2 vid sammanträdet den 21 september 2023 och årsredovisningen den 7 februari 2024.</p> <p>Utöver uppföljningsrapporterna och årsredovisningen görs mindre omfattande månadsrapporter vid några tillfällen under året. Månadsrapporter har upprättats per februari den 8 mars 2023 och per oktober den 21 november 2023. Utöver det har även två månadsrapporter för ekonomi och produktion upprättats den 27 april och 18 oktober 2023. En ekonomisk uppföljning per november har också upprättats den 13 december 2023.</p> <p>Nämnden har haft nämndsdialog med regionstyrelsens arbetsutskott den 28 mars 2023. Dialogen har protokollförts av regionstyrelsens arbetsutskott.</p>

Granskningsresultat - Uppföljning

Revisionsfrågor		Bedömning	Kommentar
4. Rapportering och åtgärder	c) Fokuserar rapportering på måluppfyllelse för verksamhet och ekonomi?	Grön	<p>Uppföljningsrapporterna fokuserar på uppföljning av mål för verksamhet och ekonomi. Bedömning av måluppfyllelse för verksamheten framgår i uppföljningsrapport 2 samt årsredovisning. Samtliga rapporter redovisar ett ekonomiskt utfall.</p> <p>Vi noterar att nämnden redovisar ett underskott för 2023 på 25,3 mnkr, vilket är 5 mnkr mer än vad prognosen i månadsrapporten per oktober visade.</p>
	d) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för verksamheten?	Grön	<p>Bedömningen grundar sig på att nämnden når god måluppfyllelse för helåret. Se fråga 5.</p> <p>Vid uppföljningsrapport 2 lämnas prognoser som indikerar att 18 mål/nämndens uppdrag kommer uppfyllas och 4 delvis uppfyllas.</p>

Granskningsresultat - Uppföljning

Revisionsfrågor	Bedömning	Kommentar
<p>4. Rapportering och åtgärder</p> <p>e) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för ekonomin?</p>	<p>Röd</p>	<p>Vi grundar bedömningen på att nämnden inte har fattat beslut om åtgärder för budget i balans genom åtgärdsplan eller liknande. Vi noterar samtidigt att nämnden följt den ekonomiska utvecklingen samt efterfrågat information från verksamheten som bland annat visat att det finns små möjligheter att påverka kostnaden för den remitterade rättspsykiatriska vården (LRV-vård).</p> <p>I samband med månadsrapporten ekonomi och produktion som redovisades den 27 april 2023 beslutade driftnämnden att uppdra åt förvaltningen att utarbeta en skrivelse som beskriver situation och komplexitet inom Rättspsykiatri och BUP.</p> <p>I uppföljningsrapport 1 redovisar förvaltningen en negativ avvikelse med 1,9 Mnkr och en prognos med förväntad negativ avvikelse per helår med -5,0 Mnkr. Vid uppföljningsrapport 2 redovisar förvaltningen en negativ budgetavvikelse med 9,5 Mnkr och en prognos med förväntad negativ avvikelse med -15 Mnkr. Huvuddelen av den försämrade prognosen beror på ökade kostnader för köpt LRV-vård (Lagen om rättspsykiatrisk vård). I rapporten anges att verksamheten kommer att arbeta resten av året för att minska beroendet av bemanningspersonal samt se över vissa interna processer, arbetssätt och vakanta tjänster.</p> <p>Vid månadsrapport per oktober redovisar nämnden att den ackumulerade budgetavvikelsen uppgår till -17 Mnkr och förvaltningen har en prognos på -20 Mnkr vid årets slut. Avvikelsen och prognosen beror fortsatt till stor del på grund av kostnader för den köpta LRV-vården. För åtgärder för en ekonomi i balans anger verksamheten att de har små möjligheter att påverka kostnaden för den remitterade LRV-vården.</p>

Granskningsresultat - Måluppfyllelse

Revisionsfrågor		Bedömning	Kommentar
5. Måluppfyllelse	a) När nämnden uppsatta mål för verksamheten?	Grön	16 mål/nämndens uppdrag bedöms som uppfyllda vid helår, 2 som ej uppfyllda, 4 som delvis uppfyllda.
	b) När nämnden uppsatta mål för ekonomin?	Röd	Efter tre år med positiva budgetavvikelser redovisar nämnden en budgetavvikelse med -25,3 Mnkr för år 2023 jämfört med 7,9 Mnkr år 2022. Detta motsvarar 3,2 procent mot internbudgeten.

Granskningsresultat - Internkontrollplan

Revisionsfrågor		Bedömning	Kommentar
6. Riskanalys	a) Har riskanalys utförts i enlighet med direktiv?	Grön	Riskanalys har analyserats utifrån riskens konsekvens och sannolikhet för inträffande. Riskerna har kategoriserats utifrån riskkategorier, riskområden och risker. Totalt har 6 risker identifierats.
	b) Finns en dokumenterad riskanalys för intern kontroll?	Grön	Riskanalysen är dokumenterad. Riskanalys inför internkontrollplan 2023 har behandlats av nämnden den 15 december 2022.
7. Plan för intern kontroll	a) Har plan upprättats i enlighet med direktiv?	Gul	<p>En internkontrollplan för år 2023 har upprättats med sex risker med tillhörande kontrollmoment. Kontrollmomenten har en beskrivning av kontrollmetoder samt redovisningsfrekvens. Vi noterar dock att det saknas en beskrivning av ansvarig för genomförande av kontrollmomenten.</p> <p>Kontrollmomenten med de tillhörande kontrollmetoderna ska enligt rutinen för internkontroll tydligt beskriva vad som ska kontrolleras och på vilket sätt för att det sedan ska gå att redovisa ett tydligt resultat av kontrollerna. Vi bedömer att kontrollmomenten och kontrollmetoderna är otydligt formulerade. Ett flertal kontrollmetoder och samtliga kontrollmoment har samma formulering. Det framgår inte vilka stickprov som ska genomföras och vad statistikgranskningen består av. Detta får konsekvens för redovisningen av resultatet.</p>

Granskningsresultat - Internkontrollplan

Revisionsfrågor		Bedömning	Kommentar
7. Plan för intern kontroll	b) Har nämnden antagit plan för innevarande år?	Grön	Driftnämnden har upprättat en internkontrollplan vid sammanträdet den 8 februari 2023 för år 2023.
	c) Är planen heltäckande, dvs. omfattar den förekommande risker av olika slag?	Grön	Under året har sex kontroller genomförts inom riskområdena patientsäkerhet, myndighetsutövning, arbetsmiljö, informationssäkerhet och ekonomi.
8. Rapportering av intern kontroll	a) Har nämnden upprättat direktiv för rapportering till nämnden?	Grön	Redovisningsfrekvens av kontrollmoment framgår av nämndens internkontrollplan för 2023. Kontrollmoment ska följas upp i samband med uppföljningsrapport 1, 2 och genom årsrapport.

Granskningsresultat - Internkontrollplan

Revisionsfrågor		Bedömning	Kommentar
8. Rapportering av intern kontroll	b) Sker rapportering till nämnden enligt direktiv?	Grön	Uppföljning av internkontrollplanen redovisades i samband med uppföljningsrapport 1 vid sammanträdet den 31 maj 2023, uppföljningsrapport 2 vid sammanträdet den 21 september 2023 och årsredovisningen den 7 februari 2024.
	c) Fokuserar rapportering på resultat och analys?	Gul	I samtliga uppföljningsrapporter, inkl. uppföljning per helår, framgår beskrivningar och/eller bedömningar av kontrollmoment. Resultat av stickprov och statistiskgranskning framgår inte i resultatuppföljningen. Det framgår tex. inte vilka stickprov som har gjorts och vilken statistik det är som följts och vad den visar.
	d) Vidtar nämnden vid behov åtgärder utifrån lämnad rapportering?	Grön	Alla 6 kontrollmoment bedöms som uppfyllt vid helårs uppföljningen.
	e) Sker rapportering till styrelse i enlighet med direktiv?	Grön	Driftnämnden har den 7 februari 2024 beslutat att överlämna årsrapporten till Regionstyrelsen.

2024-03-20

Marie Lindblad

Anna Olsson Lindén

pwc.se

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Region Halland enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan som antagits av regionens revisorer den 6 september 2023. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.